

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« Етнографія »

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Туризм»

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр з туризму

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної
та практичної підготовки (спеціальність Туризм»)
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Етнографія»
Викладач (-і)	доцент Маланюк Тарас Зіновійович
Контактний телефон викладача	+380975952780
Е-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є: концептуальні засади, нормативно-правова база та всі сфери, які пов'язані з явищем етнічності.</i>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння знань про особливості етнічної історії українського народу, формування етнічної території та її історико- етнографічне районування, розвиток традиційної побутової культури, духовних надбань.</i></p> <p><i>Основними цілями вивчення дисципліни є: формування у здобувачів фахової передвищої освіти знань про історію українського етносу, його походження та розселення, основних проявів етнічних звичаїв та традицій, культури, фольклору, психології забезпечує формування цілісного уявлення про традиційну українську культуру, її генезу та сучасні прояви; вивчення етнічної картини України, особливостей взаємодії різних етнічних груп та основних етапів формування українського народу сприяє популяризації знання про українську культуру; здатність формування громадянської та професійної позиції.</i></p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують туризмознавства, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК 1. Здатність застосовувати на практиці знання з правового регулювання сфери туризму в Україні.</p> <p>СК 2. Здатність застосовувати знання теорії і практики туристичного бізнесу у</p>	

професійній діяльності фахівця туристичного супроводу.

СК 5. Здатність створювати туристичний продукт, надавати туристичну послугу (перевезення, тимчасове розміщення, харчування; екскурсійне, курортне, спортивне, розважальне та інше обслуговування).

СК 7. Здатність виконувати вимоги законодавства щодо забезпечення безпеки туристів, збереження їх майна, охорони туристичних ресурсів України і довкілля.

СК 9. Здатність використовувати у професійній діяльності інформаційні технології.

СК 12. Здатність застосовувати принципи психології у професійній діяльності.

СК 13. Здатність працювати в команді й налагоджувати міжособистісну взаємодію під час розв'язання професійних задач.

ПРН-01. Застосовувати нормативно-правові акти в професійній діяльності.

ПРН-03. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності, охорони довкілля у професійній діяльності.

ПРН-04. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності.

ПНР-07. Інформувати споживачів про умови надання туристичних послуг.

ПНР-08. Застосовувати навички клієнтоорієнтованого сервісу у професійній діяльності.

ПНР-09. Брати участь у підготовці проектів договорів туристичного, екскурсійного, готельного обслуговування.

ПНР-10. Забезпечувати процес комплексного обслуговування клієнтів під час надання туристичної послуги та реалізації туристичного продукту.

ПНР -12. Застосовувати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності.

ПНР-16. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів туристичного ринку, а також світоглядних та суміжних наук.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські, практичні заняття	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	242 Туризм	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Основні етапи становлення і розвитку етнографії України. Українська етнографія як самостійна галузь знань. Предмет, завдання, джерела та основні поняття курсу. Історико-етнографічне районування України та його особливості. Формування української етнічної території та антропологія національного складу населення	2	4	20

України. Етнічний склад населення сучасної України. Українська діаспора.			
Тема 2. Етнографічні особливості Гуцульщини. Традиційний господарський комплекс гуцулів. Житло та засоби комунікації. Традиційний гуцульський одяг: генеза та його роль в сучасній культурі. Побут та соціальна взаємодія. Сімейні відносини та родинна обрядовість. Вірування, повір'я, звичаї і свята. Народні знання, світоглядні уявлення гуцулів.	2	4	10
Тема 3. Етнографічні особливості Бойківщини. Традиційний господарський комплекс бойків. Житло та засоби комунікації. Традиційний бойківський одяг: генеза та його роль в сучасній культурі. Побут та соціальна взаємодія. Сімейні відносини та родинна обрядовість. Вірування, повір'я, звичаї і свята. Народні знання, світоглядні уявлення бойків.	2	4	10
Тема 4. Етнографічні особливості Опілля. Традиційний господарський комплекс опілян. Житло та засоби комунікації. Традиційний опільський одяг: генеза та його роль в сучасній культурі. Побут та соціальна взаємодія. Сімейні відносини та родинна обрядовість. Вірування, повір'я, звичаї і свята. Народні знання, світоглядні уявлення опілян.	2	4	10
Тема 5. Етнографічні особливості Покуття. Традиційний господарський комплекс покутян. Житло та засоби комунікації. Традиційний покутський одяг: генеза та його роль в сучасній культурі. Побут та соціальна взаємодія. Сімейні відносини та родинна обрядовість. Вірування, повір'я, звичаї і свята. Народні знання, світоглядні уявлення покутян.	2	4	10
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 50 балів, Контрольна робота – 20 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 30 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 20 балів. Самостійна домашня робота – 30 балів.		
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).		
7. Політика навчальної дисципліни			
1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.			

2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023р. № 830. <https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizat-siiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremnomu-strukturnomu-pidrozdili-1.pdf>.

4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Вівчарик М. М., Капелюшний В. П. Українська нація: витоки, становлення, сьогодення. Київ, 2003. 280 с.
2. Глушко М. Історія народної культури українців: навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2018. 416 с.
3. Енциклопедія українознавства. Загальна частина: у 3 т./ за ред. В. Кубійовича. Київ, 1995. http://history.org.ua/LiberUA/EU1_1955/EU1_1955.pdf
4. Етнографія України / за ред. С. А. Макарчука. Львів, 1994. 352 с.
5. Кафарський В., Савчук Б. Етнологія: підручник. Київ, 2006. 432 с.
6. Культура і побут населення України : навч. посіб. для вузів. В. І. Наулко (кер.), Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін.; голов. ред. С. В. Головка. Вид. 2-ге, допов. та переробл. Київ : Либідь, 1993. 284 с.
7. Прикарпаття: спадщина віків. Пам'ятки природи, історії, культури, етнографії. Історико-культурологічне видання / гол. ред. М. Кугутяк. Львів, 2006. 568 с.
8. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2004. 559 с.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>
2. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95>

Допоміжна:

1. Бацвін М. Опілля в дослідженнях українських та зарубіжних вчених. Опілля : монографія / ред. кол. : Я. Клуба, О. Береговський, Л. Бойко та ін.; відп. за випуск В. Дідух. Галич, 2010. С. 195-201.
2. Гошко Ю. Етнографічні межі. Етнографічні групи українців Карпат. Бойки / НАН України, Ін-т народознавства; за наук. ред. і уклад. С. Павлюка; редкол.: Я. Тарас, М. Сополіга, У. Мовна та ін.; худож.-оформлювач М.С. Мендор. – Харків: Фоліо, 2020. С. 241-244.

3. Етнос. Соціум. Культура: регіональний аспект : монографія / В. В. Грещук, В. І. Кононенко, М. П. Лесюк, М. І. Паньків, та ін. Київ-Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2006. 315 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk715358.pdf>
  4. Ігнатенко І. Етнологія для народу. Свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців. КСД, 2016. 320 с.
  5. Кузик С. Весілля у Княгиничах. Старожитності Рогатинщини. / упоряд. Я. Польовий. Львів : 2015. С. 257-266.
  6. Лозко Г.С. Українське народознавство. Київ : Укр. письменник, 2004. 222 с.
  7. Радович Р. Інтер'єр покутського житла (друга половина ХІХ — початок ХХ ст. <https://nz.lviv.ua/archiv/2019-3/17.pdf>.
  8. Сапеляк О. Харчування покутян <https://docplayer.net/48309839-Narodna-kuhnya-pokuty-an-neviddilna-vid-zagalnoukrayins-koyi.html>.
  9. Сеньків І. Гуцульська спадщина. Праці з життя і творчості гуцулів / Іван Сеньків. Вид. 2-ге, доп. Чернівці: Друк Арт; Верховина: Гуцульщина, 2014. 528 с.
  10. Стефаниківський край Черемошу і Пруту... Снятинщина. Історико-етнографічний нарис / Кер. авт. кол., гол. ред. А. Королько. Снятин - Івано-Франківськ - Львів: Манускрипт-Львів, 2014. 732 с.
  11. Тарас Я. Промисли і ремесла на Покутті <https://nz.lviv.ua/archiv/2018-5/14.pdf>
- 12. Інформаційні ресурси:*
1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
  2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
  3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

Тарас МАЛАНЮК